

Tapani Purontaka, 47, on kiertänyt tanssilavoja jo yli kolmekymmentä vuotta. Iskelmälaulajien B-kaartilaiseksi itsensä luokitteleva Purontaka on väsymättömällä työllään luonut nimestään brändin, johon luotetaan. Vaikka välillä on usko hiipunut ja porvarillisempi elämä kotikunnassa Toholammilla houkutelut, ei Purontaka ole luovuttanut. Uraa ei katkaissut edes tuhoisa kolari, jossa oli vähällä lähteä henki.

Teksti: Tommi Virtanen

Kuvat: Kimmo Tähtinen ja T.T. Purontaan arkisto

T.T. TOHOLAMMILTA

TAIPUU MUTTEI MURRU

T. T. Purontaka on saapunut Helsinkiin aamujunalla Kokkolasta, missä hän on asunut jo kaksikymmentä vuotta. On keskiviikko, ja tämän illan keikka on Vanhan kellarissa. Yöllä pitää ajaa takaisin Pohjanmaalle, sillä seuraavan päivän keikka on Seinäjoella. Yleensä laulaja ajaa itse keikkabussia, vaikka onnettomuudessa vaurioitunut lonkka saattaa pitkillä matkoilla vihoitella. Pistokeikat ovat kuitenkin osa toimenkuvaa. Niitäkin on tehtävä, että pysyy ihmisten mielessä.

Keikkamäärä on vakiintunut noin 75–90 keikan vuositasolle. Ennen onnettomuutta niitä oli parhaimmillaan 1990-luvun lopulla jopa yli 200. Purontaka haluaa kuitenkin työllistää bändinsä ja taata toiminnan jatkuvuuden. Taloudellisesti huonompaa tiistai-illan keikkaa kompensoi rahakkaampi lauantai-illan keikka, ja pistokeikkaa Helsingissä tukku keikkoja Keski-Suomessa. Bändin muista jäsenistä kaksi asuu Jyväskylässä, yksi Oulaisissa ja yksi Kokkolassa, mikä osaltaan kompensoi matkustamista. Tosin muun bändin keski-ikä on reilusti alle kolmenkymppin, eivätkä kilometrit vielä nuoria musikkantteja paina.

”Pääsääntöisesti keikat ovat Jyväskylän pohjoispuolella. Pääkaupunkiseudulla pitää kuitenkin näytettyä kolmisen kertaa vuodessa, kun täällä on ihmisiä.”

Purontaka muistelee haikeana tanssilavakulttuurin kultavuosia, silloin kun eri järjestöaloja oli Toholammillakin viisi. ”Työväenyhdistys antoi ilmaiseksi oman talonsa, missä saimme harjoitella. Lämmityksenkin hoitivat.”

Tanssilavakulttuurin muutenkin hiipussa ovat keikat pääasiassa ravintoloissa ja viihdekeskuksissa. ”Syksyn mittaan ravintolakeikat lisääntyvät. Nykyään on viihdekeskuksia, joissa on toimintaa lähes läpi vuoden sydäntalvea lukuun ottamatta. Laivakeikkoja tehtiin aktiivivaikeina valtava määrä. Niitä ei ole nyt muutama vuoteen tehty. Ravintolat ovat lukumääräisesti ensisijainen työllistäjä.”

Hengellisistä lauluista Sex Pistolsiin

Pohjanmaalla on vahvat körttiläiset perinteet. Purontakakin aloitti laulamisen kirkkokuorossa ja seurakunnan tilaisuuksissa. Niihin hänet houkutteli lahjakkuuden huo-

mannut kansakoulunopettaja. ”Opettaja otti minut koulussa erityisyynein. Iltaisin koulussa laulatti minua ja säesti harmonilla. Hän oli hengellinen ihminen ja halusi minua mukaan seurakuntatoimintaan.”

Ohessa Tapani opiskeli konservatoriolla baritonitorvea ja soitti **Osmo Jämsän** soitokunnassa. Sitten tuli murrosikä ja Sex Pistols. Bändihommat täytyi tietenkin aloittaa, ja Purontaka päätyi basson varteen. Kuorotaustan vuoksi myös laulajanpesti lankesi hänelle.

”Se oli täyttä tuskaa, koska minulla oli äänenmurros. Laulaminen tuntui niin erilaiselta kuin kuorolaulaminen. Se tontti täytyi kuitenkin ottaa, ei ollut vaihtoehtoja. Muut eivät halunneet laulaa”, selittää Purontaka.

Ohjelmisto koostui ensin punkista, mutta pian mukaan tulivat rockmusiikin jättiläiset Rolling Stones ja CCR. Basson soittaminen ja laulaminen tuntui mahdottomalta yhtäältä. Pian tulosta alkoi kuitenkin syntyä, eikä aikaakaan kun Tanssiorkesteri Sympatia löysi itsensä ravintolan lavalta.

”**Kalle Oravala** opetti meidän bändiä kansanopistossa. Hän sanoi, että eikö markan raha kelpaa. ’Olisi työmaata kun treenaatte ohjelmiston.’

A man in a dark suit, white shirt, and dark tie stands on a city street at night. He is leaning against a wall with peeling paint on the left. The background shows a street with buildings, streetlights, and a sign that reads "KATAJANMÄEN KAUPUNKI" and "KOTKA".

**”Pääkaupunkiseudulla
pitää näyttäytyä
kolmisen kertaa
vuodessa, kun täällä on
ihmisiä.”**

”Soittamisen olen opetellut enimmäkseen korvakuulolta, mutta nuotit ovat olleet aina hyvänä apuna.”

Siitä me innostuttiin ja ruvettiin treenaamaan kevyempää puolta. Kierrettiin myös maakunnassa ihan rokkikeikoillakin, mutta eihän niistä mitään rahaa saanut, ja niin siirryttiin ravintolamiljööseen. Se tuntui oudolta, kun oltiin silloin vasta 16-vuotiaita.”

Vaikka musiikinopinnot konservatoriossa jäivät ravintolakeikkojen vuoksi kesken, eivät teoriaopinnot menneet hukkaan. ”Soittamisen olen opetellut enimmäkseen korvakuulolta, mutta nuotit ovat olleet aina hyvänä apuna. Niistä on voinut tsekata onko oikeilla jäljillä lainkaan”, sanoo Purontaka. Niin nuotinlukutaitoa kuin korvakuulolta soittamista hän pitää tärkeänä. Kumpikin tukee toista. ”Jos lukee vain nuotteja, mutta sitten ei korvakuulolta taitu mikään, niin tie nousee äkkiä pystyyn. Joku helppo kolmen soinnun biisi saattaa tuottaa ongelmia. Tosin nykypäivän muusikot ovat monitaitoisia. Minunkin bändin pojat opiskelevat ammattikorkeakoulussa ja osa opettaa. Tämöisten ammattilaisten kanssa on erittäin mukava toimia. Omassa nuoruudessa se oli aivan toisenlaista jauhamista”, nauraa Purontaka.

Vikke Maunulan Orkesteri

Yksi henkilö, jota Purontaka arvostaa suuresti ja joka on kulkenut alusta asti rinnalla, on **Ari Hylkilä**, kosketinsoittaja, kitaristi ja lauluntekijä. ”Ari asui joen toisella rannalla ja kävimme samaa koulua. Meillä on aina ollut sama taajuus musiikkiin.”

Hylkilän kanssa Purontaka hioi stemmalauluja. Ohjelmistossa oli Mattia & Teppoa ja Joukoa & Kostia. Vuonna 1981 pojat saivat astua miesten saappaisiin. Vikke Maunulan Orkesteri, joka oli siihen aikaan maakunnan kovimpia tanssiorkestereita, oli juuri menettänyt basisti-laulajan ja kitaristin. ”Mehän sovittiin siihen kuin nenä päähän, kun me hoidettiin juuri niitä hommia. Se tuntui hienolta kun bändillä oli iso hieno PA ja oma keikkabussi. Bändi sai meistäkin uutta virtaa, ja meille sysättiin vastuuta. Minut pistettiin keikkamyjäksi, vaikka meillä ei ollut edes puhelinta. Hylkilän Arin kotona oli puhelin, ja sain käydä siellä soittamassa keikkoja. Aika usein se oli sitä että ’soita ensi viikolla uudestaan’. Meille tarjoutui säestyskeikkoja jopa Lappia myöten. Useampaankin kertaan säestettiin **Reijo Kalliota**, hänellä oli silloin hitit ’Yksinäinen’ ja ’Viikonloppuisä’. Ne olivat haastavia tilanteita”, muistelee Purontaka.

Ammattilaisuus ja liitto

Vuonna 1984–85 kaverukset rupesivat haikailemaan omaa bändiä. Omien biisien tekokin kiinnosti. Aikakausi oli muuttunut, ja haitari tuntui vanhanaikaiselta sen päivän iskelmään. ”Tuntui, että pitää mennä eteenpäin. Olin lähtenyt punkista mutta palannutkin lähtöruutuun. Se oli aivan huttua mitä me tehtiin, vanhan tanssimusiikin tangot, valsit, masurkat, polkat, jenkat, humpat – minä lauloin niitä kaikkia. Me haluttiin iskelmällisempää ja nuorekkaampaa linjaa. Ilmoitettiin hanuristille, että me jatketaan kvartettina ilman haitaria. Olin aina vaatinut, että keikkajulisteissa luki ’Vikke Maunulan orkesteri solistinaan Tapani Purontaka’. Siitä oli luontevaa jatkaa, ja meidän bändin nimeksi tuli Tapsa Purontaka Team.”

Kiihtyvä keikkatahti vaikutti myös päivätyöhön. Purontaka oli Valion tehtaalla juustontekijänä. ”Työnantaja valitti että olen vaihtanut niin paljon työvuoroja, että kannattaisi miettiä kumpi on päätyö. Olin vähän arka, että uskallanko lähteä, kun minulla oli vakituinen työpaikka ja vakituinen ihmissuhde. Työkaverit kannustivat, että kyllä sinä aina juustontekijäksi pääset. Sillä tiellä ollaan”, toteaa Purontaka.

Keikkaa riitti hyvin vuosiksi. Purontaka perusti 1990-luvun alussa ohjelmatoimiston, jossa oli DJ:keitä ja bändejäkin. Sitten tuli lama, ja keikat alkoivat vähetä. Muutto Kokkolaan ja omakotitalon hankkiminen loivat omat paineensa. ”Onneksi olin etujärjestössä, Muusikkojen liitossa. Olin kuulunut Elintarviketyöläisten liittoon,

”Topin bändissä työskentely oli erittäin opettavaista aikaa, minun musiikin ammattikouluni.”

mutta sisäinen vaihdos oli jo silloin mahdollista. Muistan saaneeni Muusikkojen työttömyyskassasta korvauksia, kun oli sitä kaikista huonointa aikaa.”

Oman levyn tekeminen siinsi kuitenkin mielessä. Ensimmäinen omakustannekasetti oli jo tehty pankkilainalla. Se oli nimeltään *Orpo Sydän*. Ensimmäinen kiinnitys levytytöön oli Chrisse Johanssonin CAJ Music, joka tuotti bändin kaksi sinkkua. ”Ne soivat radiossa ihan hyvin. Ne olivat hyviä aikoja. Me soitettiin paljon viittä kuutta iltaa viikossa. Me oltiin kapakkabändi ja elettiin sillä hyvin. Säestettiin paljon kovia nimiä, vaih-

televalla menestyksellä, se sanottakoon. Välillä meni päin prinkkalaa, mutta välillä hyvin. Ne olivat hyviä työtilaisuuksia”, muistelee Purontaka.

Topi Sorsakoski ja levylaulajan ura

Yksi kovista nimistä oli **Topi Sorsakoski**. ”Topi halusi tehdä enemmän keikkaa kuin Agents teki. Olimme samassa ohjelmatoimistossa Topin kanssa, ja meiltä kysyttiin haluammeko lähteä Topin taustabändiksi. Se oli ilon puhelu. Treenattiin pilkkuntarkalleen levyiltä Agentsin biisit. Kierrettiin sitten pitkin poikin pääsääntöisesti Jyväskylän pohjoispuolella. Vuosien 1990–94 välillä tehtiin muutama tämmöinen rundi. Siinä ohessa kasvoi nälkä omaa levyttämistä kohtaan. Katsoin sieltä takarivistä, että olisi mukava seisoa edessä-

kin. Topin bändissä työskentely oli erittäin opettavaista aikaa, minun musiikin ammattikouluni”, sanoo Purontaka.

Pitkäsoiton tekeminen ei kuitenkaan ollut niin mutkatonta. ”Tehtiin **Puumalaisen Ekin** Base Beat -yhtiölle pari singleä ja *Kuuma 60-luku* -kokoelmalle joku uudelleenlämmitys. Siinä vaiheessa nimikin vaihtui. Eki sanoi, että tuo Tapsa Purontaka Team kuulostaa niin takametsien humpumieheltä. Pelkkä T.T. Purontaka kuulostaisi trendikkäämmältä. Se nimi on seurannut minua aina näihin päiviin saakka.”

”Yhteistyö Base Beatin kanssa ei kuiten-

kaan johtanut levyyn, vaikka meillä oli kan-
net, masteri ja valokuvat, kaikki valmiina.
Kävin sitten koputtelemassa Helsingissä
eri levy-yhtiöt läpi. Yksi niistä oli EMI,
jonka tuottajana oli Neumann. Hän ihaili,
että hyvin sää kundi laulat, mutta palataan
asiaan”, kertoo Purontaka. Sopimusta ei
tuntunut syntyvän, kunnes soittokaveri antoi
vihjeen espoolaisesta Olarin Musiikista.
Sen pomo **Timo Närväinen** halusi julkaista
levyn.

Siinä vaiheessa Purontaka kävi kamppai-
lua itsensä kanssa. Kolmenkympin kriisi
painoi päälle. Muusikon ammatti tuntui
epävarmalta ja paineet perheenisänä ja
viihdetaiteilijana ylivoimaisilta. Levykin oli
tehty velkarahalla (josta Purontaka maksoi
viimeisen lainaerän vasta viime kesänä).
Lopetuspäätös eli vahvana mielessä.

”Silloisessa bändissä tuli miehistönvai-
doksia, ja kaikki tuntui menevän hankalak-
si. Mutta sain levy-yhtiöstä käskyn, ettei nyt
saa lopettaa, vaan pitää keskittyä levyyn,
tehdä keikkaa ja pitää bändi pystyssä.
Oikeastaan se sai minut pitämään pääni
enkä lopettanut.”

Vie minut uniin -debyytti sai hyvän vas-
taanoton. Levyiltä poimitut singlet soivat
radiossa, mikä taas poiki valtakunnallisen
tv-esiintymisen. Purontaka kokosi uuden
bändin, jossa keskittyi täysin solistin hom-
miin. Sen koommin häntä ei keikoilla ole
basson varressa nähtykään. Bändissä oli
itseoikeutetusti myös vanha taistelukaveri
Hylkilä. ”Sain toimeksiannon, että heti
perään piti tehdä seuraava levy. Hylkilän
Ari oli siinä levyssä pääarkkitehti”, kertoo
Purontaka.

Ei hittejä vaan suosikkilauluja

Seuraava levy, *Tähtitaivas*, teki Purontaasta
koko Suomen artistin. ”Tähtitaivas, tähtisil-
mät” oli levyn hitti.

”Tuli tv-esiintymisiä ja sitä myötä valtava
piikki levymyyntiin. En ole omasta mie-
lestäni ikinä tehnyt hittibiisejä, vaan olen
aina kutsunut niitä suosikkilauluiksi. Ne on
ajatuksella tehty. Lauluissani on aina jokin
sanoma, sielu ja sydän – ihan oikeasti. On
aina ollut ja tulee olemaan niin kauan kuin
niitä tehdään.”

Toisen levyn myötä vahvistui myös yhteis-
työ **Kari Sallin** kanssa. Sallin kynästä ovat
lähtöisin lukemattomat suosittu iskelmät.
Hän on myös mies ”Bye bye baby” -Eurovii-
suhitin takaa. Hänen osuutensa Purontaan
hovituottajan ja -biisintekijän roolissa on
siitä lähtien ollut merkittävä. Salliin Pu-
rontaka tutustui jo ensimmäistä levyään
tehdessään. Salli oli yksi sen äänittäjistä
ja tuottajista.

Salli, Hylkilä ja Purontaka muodostavat
demokraattisen tiimin. ”Kuuntelemme de-
moja yhdessä ja esittelemme biisejä toisil-
lemme: Kari ja Ari omiaan ja minä muiden
tekemiä. Hyvin demokraattisesti päätämme
asioista. Meillä on ollut semmoinen sana-

ton sopimus, ettei satuteta ketään, vaan suhtaudutaan aina kunnioituksella toisen biiseihin. Kari sen tuottamisen ja sovitustekniset asiat viime kädessä on päättänyt. Tempot, sävellajit ja tyyliseikat tietenkin mietitään yhdessä biisi kerrallaan, ennen kuin biisit saavat oman muotonsa.

Levyille tahdotaan vain parasta ja 'mikä tuolle Tapsalle sopii'. Näkökulma on artistilähtöinen; tähän kuitenkin kulminoituu minuun ja minulla on suurimmat paineet. Minulla on keikkalavoilta pitkä kokemus mikä sopii jalan alle ja mikä ei."

Palanen menestystä ja äkkipysäys

Tähtiavaan ansiosta alkoivat ohjelmatoimistot kiinnostua, ja Purontaka teki sopimuksen yliveskalaisen Pohjoisartistit Oy:n kanssa. Se oli merkittävä päätös, sillä siihen asti miehellä oli ollut aina kaikki langat omassa käsissään. Levy-yhtiö vaihtui Warneriin, ja Purontaka pääsi **Timo Lindströmin** siipien suojaan. Vuosituhannen loppu menikin varsin nousujohteisesti. Warnerin kanssa solmittu sopimus kesti kolmen levyn verran, aina vuonna 2000 ilmestyneeseen *Ciao Isabelle* -albumiin asti.

"Meillä oli kovat odotukset, mutta se ei vain napannut. Se on ainoa levyni joka

"Minulla on keikkalavoilta pitkä kokemus, mikä sopii jalan alle ja mikä ei."

on tehty pääosin Helsingissä, Millbrook-studiolla. Muusikot olivat maan huippuja. Aika oli kuitenkin muuttunut, eikä menestystä tullut", toteaa Purontaka.

Keikkaa kuitenkin riitti, ja Purontaka palasi Olarin Musiikin talliin. Seuraava levy, *Rakkaus ei saa luovuttaa*, ilmestyi vuonna 2002. Levy tehtiin jälleen täysin Kari Sallin ohjaksissa Kokkolassa.

Sitten tuli äkkipysäys. Purontaka joutui pahaan auto-onnettomuuteen. "Tultiin 19. heinäkuuta aamuyöllä viideltä keikalta Keiteleeltä. Vain 16 kilometriä oli jäljellä, ja meitä oli autossa enää vain kaksi: minä ja kuski. Nukahdin hieman ennen kuskia, pää jalkojen välissä. Auto ajautui loivassa kaarteessa siltarumpuun."

"En muista kuin sen hetken, kun syljin verta ja hampaita; ajattelin että onko tämä pahaa unta. Palokunta työskenteli pitkään, että saivat minut irrotettua autosta. Silloitivat niskan. Lonkka oli repeytynyt irti."

Ensiapua Kokkolassa seurasi kaksi isoa leikkausta Oulun yliopistollisessa keskussairaalassa. Mutta se oli vasta alkua. Laulajan ura oli vaarassa.

"Silloitus kesti useita kuukausia. Hampaat tehtiin uusiksi ja korjauksia ja säätöä jouduttiin tekemään, että pystyin laulamaan. Onneksi oli ammatti-ihmiset kasaamassa kuntoon. Jonkun verran haittaa se, että alahuuleni on 2,5 senttimetrin pituudelta tunnoton. Sieltä meni hermoradat niin poikki. Se tuotti ensin ongelmia artikulaation kannalta, ja tietysti tottuminen hammasproteesiin. Tsekattiin ensin bändin kanssa ja sitten studiossa, että tuleeko tästä yhtään mitään."

Henkiseen toipumiseen auttoi fanien kannustus. "Oli tärkeää, että sain heti teho-osastolle puheluita, korusähkeitä, kaikenlaisia viestejä, kortteja, kirjeitä... 'Älä luovuta! Tule takaisin', oli fanien vankkumaton viesti. Kotonakin heitä kävi moikkaamassa, vaikka olin petikunnossa. Heti kun sain hampaat ja itseni kuntoon palasin töihin."

Seuraava levy tehtiin vuonna 2005. Ensimmäisillä keikoilla Purontaka ei halunnut näyttää yleisölle todellista kuntoaan. Hän jätti kepit vahvistimen taakse ja nojasi mikkitelineeseen. Lähes vuoden mittainen keikkatauko kuitenkin romahdutti pysyvästi keikkojen määrän puoleen.

Kohti uutta vuosikymmentä

Tasaisesta suosioista keikkalavoilla nauttiva Purontaka ei aio nytkään luovuttaa. Tekeillä on myös musiikki-dvd ja kokoelmalevy.

Uusi studiolevykin ilmestyy kun aika on kypsä. "Kuten sanoin, koen olevani B-kaartin artisti. Silloin ei ole mitään järkeä tehdä joulumarkkinoille levyä. Ne ovat pääasiassa tv-kampanjalevyjä. Ei minulla ole semmoiseen mahdollisuuksia."

Levyjen myynti on ollut tasaista. Edelin tehokkaiden jakelukanavien kautta Purontakin levyt löytyvät kaikista suurimmista marketeista.

"Ongelmana myyntiorganisaatioissa on se, että vaikka levyt menisivätkin kaupaksi, ei lisätilausta tehdä. En tiedä mistä se johtuu, mutta se hylly ei enää täyty siitä P:n kohdalta", nauraa Purontaka.

Keikoilla levyjen myynti ei ole bisnessekään. "Näen sen lisäpalveluna. Minulla on käteisvarasto, jos joku haluaa keikalla levyn ostaa. Monia levyjä minulla ei edes ole, vaan levy-yhtiö omistaa niiden oikeudet."

Parhailtaan uutta levyä viimeistelevä Purontaka haluaa pysyä uskollisena musiikilliselle linjalleen. "Uusi levyni on yksiä lauluja vaille valmis. Ei sielläkään ole mietitty, mille radiokanavalle tätä tehdään tai kenelle musiikkipäällikölle, vaan siellä on hyvin syvä teema läpi levyn. Kun rupesin miettimään kaikkia niitä laulujen tekstejä, minua säväytti, kuinka se on ihan niin kuin minun omasta eletystä elämästä, laulun muodossa olevia pätkiä. Niitä minun ajatuksiani omista ihmissuhteista, omista pettymyksistä, omista toiveista. Oli itsellenikin yllätys, ettei se näyttänyt olevan mitenkään laskelmoivaa. Oli hätkähdyttävää huomata, kuinka syvällinen tämän levyn sanoma on", sanoo Purontaka ilman minkäänlaisia mainospuheen elkeitä.

On helppo uskoa miehen todella tarkoittavan, mitä sanoo. ■